శూర్పణఖ శృంగారం

[ఏకాంక రూపకము.]

[అది దండకారణ్యం. కొండకోనలపై నుండి ఉరకలు గ్రక్కుతూ ప్రవహిస్తోంది సెలయేరు నిరాఘాటంగా, పతితుల్ని పట్టుకోలేరని ఘోషిస్తూ. ఓపక్కని దట్టంగా అల్లుకుపోయి, సూర్యకాంతిని అరికట్టేస్తూ విర్రవీగుతున్నాయి అడవిచెట్లు. వాటిక్రింద పచ్చిక పరుపులమీద అక్కడక్కడ విలాసాలు నెరుపుతున్నాయి లేడిగున్నలు. గండుకోయిల్లు కంఠమెత్తి వసంతుణ్ణి ఆహ్వానిస్తున్నాయి. కొండక్రింద పెద్దరాయి జలపాతం తన్నేం జేస్తుందని, రొమ్మునిచ్చి ఎదిరిస్తోంది. ఇది నాకడ్డమూ అని నోరుతెరుచుకు కరవబోతోంది సెలయేరు ఆ రాతి తిన్నెమీద కూచున్నారు సీతారాములు. సీత, తన కాళ్లు నీటిలోపెట్టి ఆడిస్తోంది, రామునితొడమీద కుడిచెయ్యానుకొని]

రాముడు:— కాళ్ళలా ఆడించకు. నొప్పెడతయి.

సీత:—చూశారా! నీటిరాపుడికి అద్దంలా యెంత నున్నగావుందో రాయి. మీద పడి ముంచెత్తేసిలా గొస్తోంది ప్రవాహం.

రా:—ఇందులో నీళ్ళోసుకుంటే యెంతో సుఖంగా వుంటుంది.

సీ:—ఈ ప్రవాహంలోనా? ఎదరగాలికివున్న చెట్టులా అవుతుంది. అదిగాదు. కోకిలగాన శ్రుతితో జతకల్పి యీ సెలయేటి గీతాలు వినాలి. యీ చిగురాకుజొంపాలు చూడాలి. గెంతే హరిణ కిశోరాలతో ఆడుకోవాలి.

రా:—ప్రకృతిదేవత నిజస్వరూపాన్ని దర్శించాలంటే యిక్కడే. యీ సౌఖ్యాలు మన అయోధ్యలో వుండవు. ఇవి పరమాత్మ నిర్మితాలు. అవి మానవ నిర్మితాలు.

సీ:—అయితే యిక్కడ మనుష్యులందరూ?—అంతా ఇంత పొడుగాటి గడ్డాలతోతలే కనపడతారు?-

రా:—ఇక్కడ మానవులూ వుంటారు. అడవిమనుష్యులు. ప్రపంచకజ్ఞాన శూన్యులు. మనకి కనపడే ఘాతుకవృగాళ్లాగే వుంటారు. వారికి ఆకులే వస్త్రాలు. అడవిపూలే దండలు, ఆభరణాలున్ను. సహజంగా పుట్టినఫలాలే భోజనాలు తారకాగణశోభితాకాశమే యింటికప్పు.—కాని—జానకీ! వారిదే వుత్తమజన్మ. ప్రకృతిమాతచే లాలింపబడే వారిజన్మ ధన్యమైంది.—ఏమరుపాటుగా చూస్తున్నావేం?

సీ:—ఆ కొండప్రక్క కేదో నడచినట్లయింది. పొన్నవృక్షం నడుస్తూన్నట్లుంది. త్రాచుపాములు వ్రేలాడుతున్నట్లు యేమిటోకూడా వున్నాయి.

రా:—వాళ్ళే అడవిమనుష్యులు—ప్రకృతి మాత బిడ్డలు. మంచి బలంగావుంటారు. మనోధైర్యానికి, చొరవకి వాళ్ళకే పెట్టిందిపేరు.

సీ:—అమ్మయ్యో! అంతలావుగా వుందేమిటి? మొలనిండా ఆకులు. మెడనిండా పూలదండలు. ఎంత జుత్తో. నల్లగా కారుమేఘంలాగుంది. ఇలా వచ్చేలాగుంది.

రా:—భయంలేదు. ఇటురాదు. అలాపోతుంది.

సీ:—కాదు. యీప్రక్కకే వస్తోంది.

[శూర్పణఖవస్తుంది లావుగా పొడుగా వుంటుంది. దీర్ఘమైన కేశాలు మోకాళ్ళదాకా వ్రేలాడుతుంటవి. మెడలో పులిగోళ్ళదండొకటి పొడుగ్గావుంటుంది. కళ్ళు యెర్రగాకాలిన ఇనపగుండల్లాగుంటాయి.

కోపంచేత వొళ్ళంతా వేడెక్కిపోయి వుంటుంది. చరచరావచ్చి రాతిక్రింద నిల బడుతుంది]

సీ:—నాకు భయమేస్తోంది. ఆ అడవిమృగం మన దగ్గరకే యెందుకొస్తోంది?

రా:—దాని దారినదే పోతుంది. అలా చూడకు—

[శూర్పణఖ తాగినమత్తుచే తూలుతూ వుంటుంది.]

రా:—ఫో! అలాఫో!—ఎందుకొచ్చావు?

సీ:—మన కెందుకు? ఊరుకోండి...అమ్మయ్యో! అలాచూస్తోందేం మనకేసి? అదిగో! నవ్వుతోంది! విషం కక్కేలాగ. త్రాచుపాము పళ్ళల్లా యెంత నిశితంగా వున్నాయో ఆపళ్ళు—

రా:—భయంలేదులే—మనం, దానికంటే చిత్రంగా కనపడుతున్నాం. మనలాంటి వాళ్ళని యెప్పుడు చూసివుండదుకదూ. అంచేత ఆశ్చర్యంగా ఆలోకిస్తోంది.

శూర్పణఖ:—నా కొడుకుని చంపిందెవరు?

*　　　*　　　*

నా కొడుకు. అల్ల వెదురుడొంకలో కోపగించి నిద్ర పోతున్నవాణ్ణి చంపేసి, పోయిందెవరు'—నిన్నే—నీకు మాటలురావు.

[రాముడు తలూపుతాడు.]

శూ:—మాటలురావు—నువ్వుకాదేమో పాపం. ఇంత అందమయినవాడివి నువ్వు చంపివుండవు. కాదూ—ఎలా యెక్కావు యీరాయి? నేనూ యెక్కాలి.

సీత:—ఒద్దు పొమ్మనండి. అలా తిరిగొస్తోంది

[రాముణ్ణి కౌగలించుకుంటూ చకిత వీక్షణాలతో శూర్పణఖని చూస్తూ వుంటుంది.]

[illegible]:—అమ్మయ్యా! [illegible] కాళ్ళు నొప్పెట్టినయి. మీ రెవరు'

రా:—మేము నరులం.

శూ:—అంటే?—

రా:—మనుష్యులం.

శూ:—తెలీడంలేదు—పోనీలే——(తనలో) మాటలో మాధుర్యంవుంది. చూపులో సొంపుంది. మూర్తిలో ఠీవివుంది. ఎంతఅందం? వీరు మనుష్యులా? మనుష్యుల్లోకూడా యింత అందచందాలుంటాయా?—నలుపు. నలుపులో యెంత నాజూకు? ఎంతమిలమిల? ఎంతజలజల! నలుపుమీద తెలుపు. నల్లని మొగంమీద తెల్లని చక్రాలకన్ను లెంతవెలుగు? ఆ తెల్లని పళ్ళదగ్గిర ఎఱ్ఱని పెదిమ లెంతమెరుగు? ఆ లేతపెదిమలమీద చిరునవ్వు యెవ్వడెరుగు? చక్కని చుక్క! కోతేసిన ముక్క! నీలైన బాహువులు—ఘాటైన ఠీవి... మాణిక్యాలమూట...

సీ:—అలా తలూపుతూ, కోరగాచూస్తోందేం... అదేదో వాసనేస్తోంది అనొచ్చాక.

రా:—అడవిమనుష్యులు మద్యంతాగుతారు. అంచేతే, చూడు, జ్యోతుల్లాగ కళ్ళు యెలా యెఱ్ఱగా వున్నయో!

శూ:—ఇంతకన్ను. ఇంతకెరు, వవెన్ను. యింతే నడుము. ఇంతింతనరాని నీలకాంతి—నవ్వులుకులికే మొగం. పువ్వులమించిన మోవి. మోకాళ్ళదాకా చేతులు—చక్కనిచుక్క—కళ్ళుమూసుకున్నా మూతడవు. చూస్తే మైకంకమ్ముతోంది. పలుకరిస్తా—మాట్లాడితే మాణిక్యాలురాలుతాయి యేరుకుంటా—ఒడినిండా—ఓ, చక్కనిచుక్కా! ఎక్కడిదీ పూల మొక్క?—ఎక్కడిదీ వెలుగులరిక్క?—ఎక్కడదీ నల్లనికలువ? ఎక్కడదీ కన్నులచలవ? చెప్పూ! చెప్పూ! ఏదీ? ఆ తెల్లని మల్లెమొగ్గలనుండి, ఆ యెఱ్ఱని దొండపండుపైనుండి దొర్లించు వాగమృతం. నీ చిరునవ్వులో తొలుకాడే అమృతమేది? చిలుకు—నీలాలగని! నిలువు దోపిచ్చుకుంటాను.—పలుకు·

రా:—నువ్వు చెప్పేదేమిటో తెలీడంలేదు.

శూ:—అంతే—నీ పలుకులో మాధుర్యం తాగా—పువ్వుపువ్వునా అప్పుడుపుట్టిన తేనికంటే రుచిగావుంది

భళీ! సభా..! యీ వాగమృతను యింతపసందుగా వుంటే—చక్కనిచుక్కా! నీవు పుట్టిందెక్కడో - నీవూ రేమొ? నీ పేరేదో? - ఇన్ని మాటలలో చెప్పు - వింటా ..

రా:—నాకథ నీకెందుకు?

శూ:—మేలు. మేలు. పలికినతప్పా! ఒప్పుల కుప్పా!

రా:—తప్పేల? లాభమేమని అంటిని.

శూ:—లాభమా! చెవులవిందు - చెవులకువిందు - ఏమందువు?

రా:—కాకున్న-

శూ:—కన్నీనున్న-దుఃఖంమిన్న-

రా:—సరిలే. అదెందుకు కల్పించాలి యీ స్వల్ప విషయంలో. నేను అయోధ్యరాజు కొడుకును. నన్ను రాముడంటారు. యీమె నాభార్య జానకి.

[ఇంతలో లక్ష్మణుడు వస్తాడు. ఎర్రగా బొద్దుగా వుంటాడు. మూపునవిల్లు, భుజం మీద పుల్లలమోపు. నెత్తిమీద పండ్ల మూట—చేతిలో పనుశువు వుంటాయి. మొహంలో శౌర్యసౌందర్యం వెలుగుతూ వుంటుంది]

లక్ష్మణుడు (సరుకులన్నీదింపి ఓప్రక్క పెట్టి నిలుచుంటాడు):—అన్నా! యీ జంతువుతో ఆడుకుంటున్నారా!

రా:—తమ్ముడా! చూచో...ఇతను నాతమ్ముడు. లక్ష్మణుడు. మమ్మల్నిముగ్గుర్ని యిక్కడ, చిత్రాలు చూసి, మునుల్ని దర్శించి, వాళ్ళకుండే కష్టాలు తొలగించిరండని పంపాడు మాతండ్రి.

శూ:—అయ్యో యీ లేతపాదాలు అడివిపాలా! యీ మృదుశరీరం ముండ్లపాలా! మీనాయనకి బుద్ధి లేదు. మతిలేదు. పోనీలే...

ల:—యీదండకం కట్టిపెట్టు-పో-అడవుల్లోకి.

శూ:—ఎర్రనయ్యా! నాచిత్తం ఒత్తిడి చేస్తావెందుకు? నీ అన్నతో నేనేదో చెప్పాలంటూంటే... నీకేం?

రా:—తమ్ముడావుండు... ..కాంతా! కథకానీ.

సీ:—దీనితో మనకెందుకు? పోమ్మందురూ!

శూ:—పొమ్మంటురూ?...ఏం?...నల్లనయ్యా! నువ్వెంతో మంచివాడివి. నీ తమ్ముడు. ఆపిల్లా మంచివాళ్ళుకారు. పొమ్మను వాళ్ళనిమారంగా—అవును—గాని--నాకథ చెప్పనా?-

ల:—ఏంకథ?...

శూ:—ఎంత కోపమో ... చూసావా?... నీ తమ్ముడు.

రా:—తమ్ముడూ!...యీ కలాపం గానీ... ముచ్చటగావుంది. ఏదీ నీకథచెప్పు!

శూ (సగర్వంగా):—ప్రపంచకాన్ని మండింపచాలేమాపు...తలక్రిందుచేసగలిగే తూపు ..'ఆహా' అని గుటకలేయింపజాలే రూపు...కలిగి...రాక్షసభూపుడైన రావణాసురుని ముద్దుల చెల్లెలిని. దేవతలు తెల్లపోవ-దేవనాధుడుడిల్లపోవ-పెళ్ళున కైలాసంవిరచి, వల్లకాటిపతితో-వాని పరివారంతో, తలతోనెత్తాడు.

ల:—చాలు-నోరుముయ్యి-పో-అవతలికి.

శూ:—చూచావా! వాని ధూర్తత్వం - నాగుండెలెట్లా కొట్టుకుంటున్నాయో, గుండెలపై చెయ్యేసి చూడు...... (దగ్గరగా వస్తుంది.)

రా:—భయంలేదులే - మారంగాయుండే చెప్పు.

శూ:—నేను-నేను-చెప్పుదునా ?- మరి-కోప్పడవు కదా...

ల:—ఏనుగులాంటి అన్నున్నాడుగా నీకు—ఇంక భయమేం.

శూ:—మరి-మరి-చూడు - ఆచెట్టు ప్రక్క మృగ దంపతులు - ఆచెట్టుమీద గువ్వా గోరింకలు - మరి - నువ్వూ-నేనూ-అలా......

[లక్ష్మణుడు కోపంతో పళ్ళుకొరుకుతూ వుంటాడు.]

రా (సహాస్యంగా వాళ్ళనా):—కామినీ! నీమాటలు కనుచిత్రంగావున్నాయి. పతాకైక ... గ్గోలుపరిపించే దశకంఠు సోదరివన్నావు. నీవు ... ...కాషాయగుడ్డలు కట్టుకొని తిరిగే మాతో......

శూ:—అయ్యో! నారాజా! నేమాత్రం యెక్కడి దాన్ని? యీ అరణ్యాలలో ఆకులపై శయనిస్తా. కాయకూరలు తింటూ - చిగురాకుజొంపాల గానం విని ఆనందిస్తా. తీయని సెలయేటినీరు త్రాగుతా - నీవూ అంతేగా - బాగుంటుంది దాంపత్యం ... మరొక్క మాట -

ల:—ఒకటీలేదు - రెండూలేదు - నోరుమూసుకో- ఫో-ఫో-

శూ:—యీ గ్రహమేమిటి నల్లనయ్యా! పొమ్మను వీణ్ణి.

[సీత రామునిచాటునుండి తొంగిచూస్తూ వింటూంటుంది.]

రా:—కామినీ! మరిదీనో—? ఇదినాభార్య - సీత -

శూ:—అకాలమెరుపుతీగ - సంపూర్ణ చంద్రమండలం.....నారాజా! - వీళ్లు రాహుకేతువులు. నా మాటవిను-మనదారికడ్డు.

రా:—అడ్డులేని సలహా చెప్పనా?

సీ (వారింపుచు):—నాథా! పొమ్మందురూ! దాన్ని. ఎందుకీ కాలక్షేపం-

శూ:—ఏదీ! అడ్డులేని సలహా! చెప్పూచెప్పూ - పువ్వులలో అప్పుడు పుట్టినతేనె, నీబొజ్జనిండా పోస్తా-

రా:—అదుగో! అటుచూడు-వాడు నాతమ్ముడు. బంగారుకలాకులా గుంటాడు. ప్రస్తుతం భార్యని యింటిదగ్గిర విడిచొచ్చాడు-వాణ్ణి...

[లక్ష్మణుడు నవ్వుకుంటాడు.]

శూ:—అవును నిన్ను-వద్దు-సవతిపోరు. కోప్పడుతున్నాడని వాణ్ణి చూడలేదు కాని, యెంతరూపం? ఎంతవొయ్యారం? ఎంత మాధుర్యం? ఆ చక్రాల కళ్ళలలో శృంగారరసం జాలువారుతోంది - హాయి! హాయి!-ఆ, మెలితిరిగిన, బాహువులలో నలిగిపోతేనే ఆనందం - అవును - ఎర్రనయ్యా! నువ్వేబాగున్నావు. నిన్నూ నాయనూ పిలకలేదనా కోపం! - మళ్ళీ కోప్పడుతున్నావేమి నీ యిష్టప్రకారం మాట్లాడానికి వాడు వచ్చాడు. ఇంకేం-గాలిలో తేలిపోదాం! చెట్ల లేచిగుళ్ళమీద నాట్యమాడదాం! మేఘాలమేడలో- మెరుపు దీపాలలో...

ల:—వెర్రిదానా! సంగతి గుర్తింపలేవేం? నీ అనురాగం తెలిసికోడానికి, మాఅన్న అంటే, యింతట్లోకే తేలిపొయ్యావేం? నాతో నీకేంసుఖం? నేను వీరికి సేవ చెయ్యాలి. నేను సేవకుణ్ణి-నువ్వు సేవకురాల వవుతావు.

శూ:—ఔను. ఎర్రనయ్య చెప్పినమాట నిజమే. నేను దాసిగావుండలేను బాబు. సవతిపోరేనా భరిస్తా. అదిమాత్ర మెందుకుంటుంది? నారెక్కలమీదెక్కించుకొని, మేఘమేఘానికిపోయి, ఆనందకాసారాలలో యీదులాడుతూవుండం మరి! నిన్నూ నామల్లెపూలతో నిలువల్లా అలంకరించి, పూ గున్నలాగ, గాలిలో తేలిపోతూవుంటే,- రెక్కలకాంతిలో చక్కలిగింత పెట్టుకుంటూ, మల్లితీగలా పెనేసుకుంటూ, పోతూంటే - వీళ్ళు మనతో రాగలరా? వస్తారా? ఏమంటావు...

ల:—శృంగారరసం వెల్లివిరిసిపోతోంది. వర్ణించు చాలాబాగున్నాది.

శూ:—హాస్యాలా, నామాటలు! నాశక్తి నీకేం తెలుసు. అంతరిక్షంలోకి అంతలో యెగిరేశక్తి నాకుంది పువ్వుపువ్వునా నివ్వళించడానికి అనుకూలమైనరూపం ధరించడానికి నేర్పు నాకుంది. కన్నులలో నిప్పులు సృష్టించగలను. నాటలలోంచి, పిడుగులు కురిపిస్తా- ఇంతలో యిక్కడ మాయమై; అంతలో లంకలో తేల్తా. నాకు అసాధ్యాలు సాధ్యాలు. చూడు నా శరీరం అంతా పూలమయం. యీపూవులలో యిమిడి పొమ్మంటే యింతలో యిముడుతా.

ల:—నోరుముయ్యి. మధుప్రలాపాలు నిరాఘాట మాతున్నాయి. (లేచి గెంటుతాడు)

[శూర్పణఖ చకితయై నిలుచుంటుంది సీత చూచి రామునిచాటునుండి ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుతుంది]

శూ (ఉడుకుమోతుతనంతో):—ఆడది ఆడదాన్ని చూచి నవ్వుతోంది. ఆడదాని కష్టసుఖాలెరుగవు నువ్వు? నీ భర్తతో యేకాంతం కోరుతుందేం నీ మనస్సు? నీ కరాలు నీభర్త భుజాల్ని పెనేసుకుం

టామేం అప్రయత్నంగా?...నీకళ్ళు నిసితాలై, నీభర్త చూపులతో కలియపడతాయేం?...నవ్వుతున్నావా?—నవ్వడుగాని,...నీభర్త, నా బాహుటుయ్యాలలో వూగుతూండడం చూచినప్పుడు, ఒలకపోద్దువుగాని యీ నవ్వు... (వికృతంగా నటిస్తుంది)

సీ:—నేనేమన్నాను. ఊరికేనవ్వొచ్చింది. నవ్వుకున్నా. అదీతప్పా?

రా:—నీకెందుకు? నువ్వూరుకో! ..అదితాగినకైపు ఆప్రలాపాలికి అర్థంఉండదు.

సీ:—నాకు భయమేస్తోంది. పంపెయ్యండిదాన్ని-

శూ:—ఏం? భయమేస్తోందా? ఎంత నంగనాచివే! భయం లేని స్థానానికి పంపేస్తా వస్తావా?...భయమేస్తోందీ? నన్ను పంపెయ్యాలీ. చూడు...నీ మొగుణ్ణి మూపుమీద యెక్కించుకొని, ఆకాశమార్గాల పుష్పవిమానంలో సంచారంచేస్తాను. నువ్వేంచేయగలవో చూస్తాను.

రా:—కామినీ. స్త్రీ సహజమైన సిగ్గువిడిచి, పలుకుతున్నావు కొంత సవరించుకో...

శూ:—సిగ్గా. ఎందుకుసిగ్గు? ఇంతమందిలో నీ భార్య నిన్ను కౌగలించుకొంటూండేం యెవరొమ్ముతోటి సిగ్గులేకుండా? నువ్వు 'భయంలేదులే' అని ఒళ్ళోకితీసుకొని, చెక్కిళ్ళు రాస్తున్నావేం సిగ్గులేక? యివన్నీ చూస్తు,...నువ్వు చేస్తు ..పైగా... 'స్త్రీ సహజమైనసిగ్గని' నాకు నీతులు చెబుతున్నావా?...... రా... (తిప్పుకుంటూ దగ్గిరగా వెడుతుంది.)

ల:—ఆ...గు...తాపోపహారణం పాదప్రహారణాలతోగాని సాధ్యమయ్యేలాలేదు, నీకు. ఆడదానవని యింతసేపు రుకుంటే...కొంటి పనులు హెచ్చుతున్నాయి. పద...దిగురాయి...

శూ:—దిగురాయి...నీ తాతసొత్తా - అబ్బసొత్తా? చూడు నల్లనయ్యా యీ కాట్లకుక్కల్ని నామీదకి ఉసికొల్పి - నవ్వకుంటున్నావా? నాసవతి నన్నుచూచి పల్లిగిలించనా?...ఆ రొంకతోటి దూషించనా?... అబ్బా - నన్నెందుకింత బాధపెడతావు?

రా:—నువ్వు మాట్లాడ్డానికి సరియైనదానవి కావు. మా తమ్ముడు దుడుకువాడు. కోపంవస్తే ఆపుకోలేడు. ఎందుకు బాధపడతావు - పో -

శూ:—ఏం? బెదిరిస్తున్నావు? కోపంవస్తే ముక్కూచెవులూ కోస్తాడేమిటి?

ల:—దానికి కొనితేనక్కరలేదు. చేతిలోపని.

[సీత ముసిముసినవ్వులు నవ్వుతుంది]

శూ:—సిగ్గుందా నీకు? అలా పల్లిగిలిస్తావేం?

[మీదిమీదికిపోయి, కొంగుపట్టుకొని, క్రిందికి వురుకుతుంది. సీత రాయిమీద పడుతుంది. రాముడుపట్టుకొని కోపంతో]

రా:—తుంటరీ. నువ్వు శిక్షార్హురాలవు. నీకు తగిన శాస్తికావాలి. ఆడదానికింత అగడమా?

ల:—అన్నా. సెలవా ..

రా:—ఎంత తుచ్ఛురాలయినా ఆడదాన్ని చెయ్యిచేసికొరాదు. తొందరపడకు...ఏమి కొంగువదలవు?-

[శూర్పణఖ వదలదు]

ల:—అనవసరముగ తన్నులుతినకు.

శూ:—అంతచేవుందా? ఆడదాన్ని తన్నే శక్తివుంటే - ఆడది మీదపడితే, బిగించుకు కూడోగలవూ - పో -

[లక్ష్మణుడు చరచరా, రాతిచిగురుకు వెళ్తాడు. శూర్పణఖ యింకా లాగుతుంటుంది]

ల:—విడుస్తావా? విడవ్వా? మొగంపగిలీలా తన్నుతాను లేకపోతే -

శూ:—ఇంకా చిగురికిరా. కాళ్ళట్టుకులాగితే క్రిందపడతావు - ఏదీ. మగతనం? రా. తన్నుదువుగాని.

[లక్ష్మణుడు తటాలున సమీపిస్తాడు]

రా:—ఆడది - చెయ్యిచేసికోరాదు - జాగ్రత్త

[శూర్పణఖ లక్ష్మణుని రొండు చేతులా పట్టుకుంటుంది. కుడికాలుతో మొహంమీద తన్నుతాడు. ముక్కుచిదికి నెత్తురు కారుతుంది.]

శూ:—తన్నేవురా...తన్నేవురా...

[శూర్పణఖ ముక్కుపట్టుకొని, రాతిపైకెక్కి కలియబడుతుంది. లక్ష్మణుడు రెండు చెవులూ పట్టుకొని మెలితిప్పుతాడు. మీాదికి రాబోతూంటే, చేతులు బిగించి, దూరంగానే వుంచుతాడు. గింజుకుంటుంది]

శూ:—వదులు...చెవులు...వదులు ..

ల:—వదులైతే బిగిస్తా - పింజారీ - మేఘాల మేడలో - మెరుపుదీపాలలో నాట్యమాడుతోందా మనస్సు - ఇదిగో. గింజుకులాడుతూంటే - చెవులు తెగి చేతికివస్తాయి.

[శూర్పణఖ అకస్మాత్తుగా తన్నుతుంది లక్ష్మణుడు చెవులుపట్టి లేవనెత్తి, గిరగిర తిప్పుతాడు. రెండుచెవులు తెగి చేతిలోకొస్తాయి. శూర్పణఖ రాతిపైనుండి, తలక్రిందుగా క్రిందపడిపోతుంది. క్రిందకి దిగబోతాడు లక్ష్మణుడు]

రా:—తప్పు! తప్పు. ఇంక దాన్నేమీాచెయ్యకు. క్రిందకుదిగకు. అదేపోతుంది దాని దార్నది.

సీ:—రాక్షసి! యెంతకేనా తగుతుంది. శంఖినీజాతి- పర్ణశాలలోకి పోదాంపదండి. భయమేస్తోంది. ఇది మళ్ళీ వస్తుందేమో?—

ల:—మళ్ళీవస్తుందీ! రెండురోజుల్దాకా లేవ లేదు! మళ్ళీ కళ్ళపడితే పీక కోసేస్తాను. అయింది శూర్పణఖ శృంగారం. పదండిపోదాం.

(ముగ్గురూలేచి నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపోతారు)

—వాడ్రేవు చలపతిరావు.

యౌవనోద్బోధము

౧

పదియు నెనిమిది యేడులు ప్రాలుమాలి
బాల్య రాక్షసీ వదనగహ్వరమునందు
మృత్తికారాశి వోలె శయించినాము
దేశమును, ప్రేమ, స్వేఛ్ఛయు, దెలియకుండ

౨

అస్మదంధ జీవిత విహాయసమునందు
యౌవనోష్ణాంశు: డానంద హాసగరిమ
జ్వలితమయ్యెడు; జడభావభయదతమము
లరిగినవి; లెండు, తరుణ వయస్కులార!

౩

బాల్యజాడ్య గహ్వరతమః పటలి నుండి
బయటి కేతెంచినాము; యౌవనవిలాస
రాగడోలికలో నూగులాడుకొనుచు
పాడుదము రండు స్వాతంత్ర్య భవ్యగీతి!

౪

దాస్యసంక మగ్నంబులై తళుకు గొనని
[illegible] స్వాతంత్ర్యపుష్పమ్ము కూడ
[illegible] ప్రాతఃపిరాక్తామృతమున;
[illegible] దేశమాతృకా చరణసీమ.

౫

కలత నొందక విచ్ఛిత్తులను బోలి
పోరుదము రండు స్వాతంత్ర్యభూతి కొఱకు;
దాస్య బంధాళిఁ ద్రెంచి శాత్రవులఁ దఱుమ
పోవుదమురండు పశ్చిమ భూమివఱకు!